

László Krasznahorkai

2015 Uluslararası
Man Booker Ödülü

ROMAN

**Seiobo
Orada,
Aşağıdaydı**

ÇEVİRİ: Gün Benderli

2. BASKI
can
çağdaş

LÁSZLÓ
KRASZNAHORKAI
SEIOBO ORADA,
AŞAĞIDAYDI

Can Çağdaş

Seiobo Orada, Aşağıdaydı, László Krasznahorkai

Macarca aslından çeviren: Gün Benderli

Seiobo járt odalent

İlk basım (çeviriye kaynak alınan basım): Magvető, 2008

© 2008, László Krasznahorkai

© 2019, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2019

2. basım: Ocak 2024, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Didem Bayındır

Editör: Seçkin Selvi

Düzeltili: Mert Tokur

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

İç baskı ve cilt: Pasifik Ofset

Cihangir Mah. Güvercin Cad. Baha İş Merkezi A Blok No: 3/1 Z. Kat

Avcılar-İstanbul

Sertifika No: 44451

ISBN 978-975-07-4056-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

LÁSZLÓ
KRASZNAHORKAI
SEIOBO ORADA,
AŞAĞIDAYDI

ROMAN

Macarca aslından çeviren

Gün Benderli

♥can

László Krasznahorkai'nin Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Şeytan Tangosu, 2013

Savaş ve Savaş, 2014

Direnişin Melankolisi, 2023

LÁSZLÓ KRASZNAHORKAI, 1954'te Macaristan'ın Gyula kentinde doğdu. Budapeşte'de dil ve edebiyat, ardından hukuk eğitimi aldı. Bir distopya romanı olan 1985'teki ilk yapıtı *Şeytan Tangosu*'yla Macar edebiyatının önde gelen yazarlarından biri oldu. *Şeytan Tangosu*, Béla Tarr'ın yedi buçuk saatlik siyah beyaz filmiyle (1994) sinema tarihine de geçti. 1986'da *Kegyelmi viszonyok* (Af Koşulları) adlı öyküsü yayımlandı. Sovyet Bloku'nun çöküşünde ülke dışındaydı. Almanya'dan başlayarak dönem dönem ABD, İspanya, Yunanistan, Japonya gibi çeşitli ülkelerde yaşadı. Moğolistan ve Çin'de yaşadıklarını *Az urgai fogoly* (Urga Mahpusu, 1992) ve *Rombolás és bánat az Ég alatt* (Gökyüzünün Altında Yıkım ve Keder, 2004) kitaplarında sorguladı. *Savaş ve Savaş* (1999), *Direnişin Melankolisi* (1993), *Északról hegy, Délről tó, Nyugatról utak, Keletről folyó* (Kuzey Dağı, Güney Gölü, Batı Yolu, Doğu Deresi, 2003) ve *Seibo Orada, Aşağıdaydı* (2008) adlı yapıtlara imza attı. Yazarın ayrıca senaryo çalışmaları da vardır. László Krasznahorkai 2015'te Man Booker Uluslararası Ödülü'nü kazanarak bu ödülü alan ilk Macar yazar oldu.

GÜN BENDERLİ (TOGAY), 1930'da İstanbul'da doğdu. 1950'li yıllarda Paris'te aldığı hukuk öğrenimini yarıda bırakarak Budapeşte Radyosu'nun Türkçe Servisi'nde çalışmak üzere Macaristan'a gitti. Orada otuz küsur yıl boyunca program yapımcısı ve sunucusu olarak çalıştı. İlk olarak Macar yazarı Imre Madách'ın *İnsanın Trajedisi* adlı oyununu Türkçeye çevirdi. Anılarını kaleme aldığı *Su Başında Durmuşuz* adlı kitabı Belge Yayınları tarafından 2003'te yayımlandı. Macaristan'da 2002'de yayımlanan ilk kapsamlı *Macarca-Türkçe Sözlük*'ü hazırlayan dört kişilik ekipte yer aldı.

“Ya her yer karanlık ya da ışığa ihtiyacımız yok.”

Theleoniou Monk, Thomas Pynchon

İçindekiler

1. Kamo Avcısı	13
2. Sürgün Kraliçe	25
3. Bir Buda'nın Korunması	54
5. Christo Morto	97
8. Tepede, Akropolis'te	130
13. Gün Ağarırken Kalkıyor	147
21. Bir Cani Doğuyor	164
34. Inoue Kazuyuki Usta'nın Hayatı ve Sanatı	206
55. Il Ritorno A Perugia	238
89. Uzaktan Verilen Yetki	279
144. Dışarıda Bir Şey Yanıyor	302
233. Nereye Bakıyorsun	310
377. Kişisel Tutku	327
610. Sadece Mavide Soluk Bir Huzme	345
987. İse Tapınağı'nın Yeniden İnşası	357
1597. Ze'ami Gidiyor	405
2584. Toprağın Altında Çıgllıklar	426

1

Kamo Avcısı

Çevresindeki her şey hareket halinde, sanki Herakleitos'un mesajı dünyanın öbür ucundan kalkıp şiddetli bir akıntıya kapılarak önüne çıkan bütün engelleri aşmış, tek bir kereliğine ta buralara kadar gelmiş, su geliyor, akıyor, çağlıyor, ipeksi rüzgâr kıpır kıpır, dağlar sıcaktan dalgalanıyor, sıcak da kıpırıyor, titriyor, titreşiyor, nehrin yatağına serpilmiş adacıklardaki çalılıklarda otların her biri ayrı ayrı kıvıldıyor, şurada nehrin alçak setini aşan yumuşak bir dalgacık, orada azgın bir dalganın uzaklaşan damlacıkları ve uzaklara giden bu damlacıklarda parlayan ışık zerrecikleri, birden görünüp birden kaybolan, her yana dağılan, sözcüklerle dillendirilemeyecek ışık zerrecikleri, yukarıda pamuksu bulutlar, sinirli, mavi titreşimleriyle gökyüzü, güneşin dehşetli bir güçle odaklanan, kenarları çizilemeyen, o an mevcut tüm yaratıkları kapsayan, çıldırtasıya harikulade, göz kamaştırıcı pırıl pırıl varlığı, nehirde balıklar ve kurbağalar ve böcekler ve ufacak sürüngenler, nehrin iki kıyısına paralel uzanan yolun buharlaşan asfaltında adım adım ilerleyen arabalar, kuzey yönünde gece seferi yapan 3 numaralıdan başlayarak 32, 38 numaralıya kadar otobüsler, geniş setlerin altından hızla geçen bisikletler, nehrin kıyısında kâh toprağa çizilmiş kâh bilhassa yapılmış patikalarda yürüyen er-

kekler ve kadınlar, ve bir de hızla akan suyun kitlesi altında kalmış ve özellikle asimetrik olarak döşenmiş frenleyici taşlar, tümü bir şeyler oluyormuş gibi yapıyor ya da gerçekten bir şeyler oluyor, bir şeyler yaşanıyor, bir şeyler hızla akıyor, gidiyor, batıyor, çıkıyor, yitiyor, yine ortaya çıkıyor, koşuyor, bir yere doğru yuvarlanıyor, sadece o, sadece o kıpırdamadan duruyor, Ooşirosagi¹, bu heybetli bu bembeyaz kuş, herkesin kolayca saldırabileceği ve şimdi burada savunmasızlığını bile gizlemeyen avcı; şimdi öne eğiliyor, S şeklinde kıvrılmış boynunu ve boynuyla aynı çizgideki başını, sert gagasını bu S şekline dışarıya uzatıp aşağıya eğiyor, kanatlarını sıkıca gövdesine yapıştırıyor ve ince ayaklarına suyun altında sağlam bir dayanak arıyor, gözlerini akıp giden suyun yüzeyine dikey, evet yüzeyine ve elbette o yüzeyin altında, ışığın kırıldığı yerde neler olduğunu cam gibi berrak suda mükemmelen görüyor, ne kadar hızla gelirse gelsin, eğer gelirse, eğer yolu oraya düşerse, gelen ister bir balık ister bir kurbağa ya da ufak bir sürüngen olsun, su ışıktaki biraz kırılıp biraz bulansa da o, işte tam o zaman tek bir hızlı hareketle gagasını tam isabet saplayıp bir şey yakalayacak ne olduğu tam olarak görülmeyen bir şey, bu öylesine yıldırım hızıyla olup bitecek ki görülemeyecek sadece bilinecek, bir balık mıdır –amago mu, ayu mu, huna mı, yoksa kamotsuka mı, belki bir mugitsuku ya da unagi belki de bambaşka bir şeydir– bunun için Kamo Nehri'nin sığ sularının ortasında duruyor, geçmesiyle ölçülmeyen fakat varlığından zerrece kuşku duyulmayan ve ne ileriye ne de geriye doğru gitmeyip fırl fırl dönüp hiçbir yöne ilerlemeyen o akıl almaz derecede karmaşık bir ağ gibi serilmiş zamanın içinde ve o muazzam güce rağmen ha-

1. Yazar bu eserinde yabancı dildeki ad ve tabirlerin olduğu gibi bırakılmasını, hiçbir dipnot kullanılmamasını tercih etmiştir. (Y.N.)

reketsizliği doğmak devam etmek zorunda ve bu ancak eşzamanlılığında yakalanabilir oysa tam da bu yani eşzamanlılığında yakalayabilmek m¼mk¼n değil, dolayısıyla dillendirilemiyor, onu tasvir etmek isteyen sözc¼klerin tüm¼ yok oluyor, hem sadece tek tek sözc¼kler de değil, ani olması, tek bir âna dayanması ve tam o an her türlü hareketi engellemesi ve tek başına, bir başına o muazzam kargaşa içinde, g¼r¼lt¼l¼, kıpır kıpır bir d¼nyanın tam ortalık yerinde tek başına kalması gerek, o çılđınca devinim içinde bembeyaz gövdesini hareketsizleştireceği, her yandan üstüne yür¼yen o dehşetli güce kendi kıpırtısızlığıyla karşı koyacağı an, ama bu daha sonra akıllara durgunluk veren devinimin çılđınlıđına o da yine katıldığı zaman olacak, o da diğerleriyle birlikte yıldırım hızıyla hareket ettiği zaman, şimdi hen¼z ânın ilk aşamasında, avlanmanın başında.

Ebedi açlığın egemen olduğu bir d¼nyadan geliyor, yaptığı genel avlanmaya katılmak, etrafındaki her canlı sonu gelmeyen bir avcılığın öznesi olarak kendi payına d¼řen ava sokuluyor, saldırıyor, atılıyor, pençesini geçiriyor, boynundan kavırıyor, belkemiğini kırıyor ya da sırtını tam ortasından iki parçaya ayırıyor, kemiriyor, iliğini emiyor, suyunu çıkarıyor, lokma lokma kıyıyor, ısırıyor, parçalıyor, olduğu gibi yutuyor, kısacası o da o sonsuz avlanmada hedefe mecbur edilmiş, avlanmak zorunda çünkü o ebedi açlık d¼nyasında sadece bu şekilde ve ancak bu yolla yiyecek bulabilir, bu evrensel, bu her canlıyı kapsayan zorunlu avlanmada, avlanmanın ona özg¼ yani özneye mahsus biçimine girdiği, ayaklarını suya batırıldığı, baştan aşağıya gerildiği zaman başka bir anlamla da zenginleşiyor, El-Zahad ibn şahib'in üçlü c¼mlesini daha karmaşık bir anlamda hatırlayalım, "Gökyüzünde bir kuş yuvasına dön¼yor. Belli ki yorgun, zor bir gün

geçirmiş. Avdan dönüyor: Avlandı,” cümlesinde vurgunun yeri değişmeli, yakın dolaysız hedefi vardı, uzak hedefi yoktu, ama zaten herhangi bir uzak hedefin uzak bir nedenin aslında imkânsız olduğu, buna karşılık yakın hedefler ve nedenler dokusunun son derece sıkı örüldüğü bir mekânda mevcuttu, orada doğmuştu ve bir gün orada ölecekti.

Tek doğal düşmanı olan insan –Kötü ve Tembel’in her günkü sihri mahkûm edilmiş nehrin kıyısındaki o yaratık– ona dikkat bile etmiyor, patikada yürüyor, koşuyor evine doğru pedal çeviriyor ya da sadece geçip gidiyor, kimi bir sıraya oturmuş, semtin 7-Eleven dükkânından aldığı alg yaprağına sarılı, pirinçten yapılmış üçgen şeklindeki nigiri deneni şeyi yiyerek vaktini geçiriyor, şimdi değil, bugün de değil belki yarın belki de ondan sonra bir gün bir nedeni olursa bakar ona, zaten şimdi bakacak biri çıksa o da pek aldırmaz olmayacak zira o da alışmış kıyıdaakilere, kıyıdaakilerin de sığ suyun ortasında duran iri gövdeli kuşa alışmış oldukları gibi, bugün her iki taraf için de böyle bir şeyin olması ihtimali yok, hiçbirini diğeriyle ilgilenmiyor oysa onun orada, suyu ancak dize kadar gelecek kadar sığ, çalılı-otlu adacıklarla dolu, gerçekten oldukça garip görünümlü belki de yeryüzünün en acayip nehri Kamo’nun ortasında durduğunu gören de olabilir, orada öylece durduğunu tek bir yeri kıpırdamadan, gövdesi gerilmiş avını beklerken dakikaların nasıl geçtiğini gören biri, şaşılacak derecede uzun dakikalar bunlar, art arda geçen on dakikalar, hatta yarım saat, bu bekleme ve bu yoğunlaşmış dikkat ve de kıpırtısızlık içinde geçen zaman akıllara durgunluk verici, o kadar uzun ve o hâlâ kıpırdamıyor, hep aynı pozda, aynı biçimde, tek bir tüyü olsun oynamadan öne eğilmiş, gagasını şırıltıyla akan suyun aynasına dik açı yapacak şekilde uzatmış du-

ruyor, kimse bakmıyor, kimse görmüyor onu ve eğer bugün fark edilmezse ebediyen fark edilmeyecek, bu tarifsiz güzellik gizli kalacak, duruşundaki o zarafet, o haşmetli kıpırtısızlığın olağanüstü büyüğü gizli kalacak ve fark edilmeden onunla beraber burada, Kamo'nun ortasında bu kıpırtısızlıkta, bu bembeyaz gerginlikte kaybolacak, çevredeki her şeye anlam verenin, çılğınca bir devinim içinde dönen dünyaya, kuru sıcağa anlam kazandıranın o olduğunun anlaşıldığının tanığı bile olmayacak, oysa o bu manzaranın çok özel bir hadisesi, bu manzaranın inkâr edilemeyecek sanatkârı, mutlak hareketsizliğin eşsiz estetiği ve kusursuz dikkatin sanatsal bütünlüğüyle çevresindeki –anlamını reddetmediği– eşyanın çılğınca kargaşasından sıyrılıp yükseliyor bir tür amaçsızlık –bir o kadar da güzel– sunuyor, her türlü etkileyici yerel anlamın üstünde hatta kendisinin o anda yaptığının da anlamı üstünde bir amaçsızlık, zaten onun için Kyoto'da Kamo Nehri'nin akışı istikametinde duran ve suyun altında gagasını tam isabet saplayacağı nesnenin çıkmasını bekleyen beyaz bir kuş olmanın ötesinde ne güzelliği var.

Bütün bunlar Kyoto'da geçiyor. Bitmez Tükenmez Etiket Şehri Kyoto, Gerektiği Gibi Davranmaya Mahkûm Edilenlerin Yargı Yeri, Doğru Tavır ve Tutuma Uyanların Cenneti, Uymayanların Ceza İnfaz Yeri. Bu kentin karmaşası Etiket, Davranış ve Tavır labirentlerinden oluşuyor, nesnelere karşı alınması gereken tavır kurallarının sonsuz keşmekeşinden. Saray yok, bahçe yok, sokaklar iç meydanlar yok, şehrin üstünde gökyüzü yok, ufuktaki dağlarda sonbaharda kızıla çalan akçaagaçlar yok, doğa yok, tapınakların avlularında yosun yok, Nişijin ipek dokuma tezgâhlarından hiçbir şey kalmamış, Fukuzuru-San'da Kitano Tenmangu Tapınağı yanına gizlenmiş geyşa mahallesi yok, Katsura Rikyu mimarlık bilimi disiplini

ve Nijo-jo'da Kano ailesinin tablolarının göz kamaştırıcılığı yok, Raşomon'un kasvetli mekânının anısı, 2005 yılının kavurucu yazında şehrin tam merkezindeki Şijo-Kawaramaçi kavşağı yok, ve Şijobaşı'nın o yumuşak kavisi, köprünün hep o zarif ve gizemli Gion'a yönelik kavisi yok, Kitano-odori dansözü geşanın gülümseyen yüzünde o büyüleyici gamzeler de yok, sadece uyulması gereken Kuralların Devasa Yığını var ve de her şeyin üstünde işleyen etiket kurallarının her şeyi kapsayan ama insanın bütünüyle bir türlü görüp kavrayamadığı düzen, nesnelere ve insanlar, insanlar ve insanlar, sonra nesnelere ve nesnelere arasındaki aynı zamanda hem değişmeyen hem değişen Karmaşıklık Hapishanesi, çünkü her şey ancak bunlardan geçerek var olma imkânına kavuşabiliyor, bütün saraylar ve bahçeler, sokaklar ve gökyüzü ve doğa ve de Nişijin Mahallesi ve Fukuzuru-San, Katsura Rikyu ile Raşomon'un boş kalan yerleri, Kitano-odori dansözü geşanın yanaklarındaki büyüleyici gamzeler, zarafet timsali geşaya yelpazesini, görülmesi için bir anlığına, belki bir an bile sürmemecesine yanacağından kaydırınca para babalarının ahlaksız bakışlarından ibaret seyircilerin görebildikleri o tarifsiz güzellikte, o şuh, o büyüleyici, o insanı alıp sürükleyici, o rezil rüsva edici tebessüm.

Kyoto Sonsuz Göndermeler Şehridir, hiçbir şeyin kendisiyle aynı olmadığı ve asla olamayacağı, büyük topluluğun her bir üyesinin geçmişteki denetlenemeyecek bir Şöhrete Gönderme yaparak şimdiki benliğini oradan kaynaklandığı bir şehir, sisli bir geçmişte var olmuş ya da salt bu geçmişin var olmasının yarattığı bir Şöhret'e, dolayısıyla şimdi burada mevcut olanın tek bir ögesinin olsun elle tutulup gözle görülmesi mümkün değil çünkü biri bu şehrin içinde ne var diye bakmayı denerse en belli başlı ögesini bile gözden geçirir, eski Edo yönünden ge-

len Şinkanzen adlı süper ekspresten devasa Kyoto İstasyonu'nda inen ziyaretçinin de yaptığı gibi, ekspresten indikten sonra doğru çıkışı bulup da altgeçitlerin lunaparkı hatırlatan dolambaçlarından geçip Karasuma-dor ağzına çıksa ve diyelim dosdoğru kuzeye giden yol olan Karasuma-dor'un sol tarafında, daha istasyondan görülen Higaşi-Hongan-ji adlı Budist tapınağın sarı, uzun ve heybetli dış duvarını görür; daha o an olasılıklar alanından çıkar, bugünkü Higaşi Hongan-ji'yi görme olasılığını yitirir, çünkü yoktur bugünkü Higaşi Hongan-ji; çünkü gözün oraya kaymasıyla aynı anda bugünkü Higaşi Hongan-ji ânında, en yanlış şekilde Higaşi Hongan-ji'nin geçmişini olarak tanımlanabilecek bir şeye dönüşür çünkü Higaşi-Hongan-ji'nin asla geçmişi bile olmamıştır, ne dün, ne evveli gün, sadece ve sadece Higaşi Hongan-ji'nin müphem geçmişine yapılan binlerce Gönderme vardır, yani en olmayacak bir durum karşısındayız, ne bugünkü ne de bir zamanlarki Higaşi Hongan-ji yok sadece saygı duyulması zorunlu olan, Higaşi Hongan-ji'nin bugün de eskiden de var olduğuna gönderme var, şehirde dolaşırken her yerde bu gönderme dalgalanır, insanı hayretten hayrete düşüren mucizeler dünyasında To-ji Tapınağı'ndan Enryaku-ji'ye, Katsura Rikyu'dan Tofuku-ji'ye kadar her yerde, ta ki Kamo'nun o malum kısmına, Kamigamo Tapınağı civarında nehrin şarıldadığı yere, onun, Ooşiragi'nin durduğu yere kadar: garip bir şekilde geçmişi de bugünü kadar var olan, ya da ikisi de olmayan o biricik: çünkü o gerçekte ileriye ya da geriye giden zamanda hiçbir zaman var olmadı, dikkatin sanatçısı olarak onun kısmetine düşen bu hayalet şehirde yerin ve nesnelereksenini oluşturdu, kavranamayanı, akıl almayanı temsil etmek: o dayanılmaz güzelliği.

Suda avlanan bir kuş: çevresiyle ilgilenmeyen biri için, olur da fark ederse, herhalde bundan ibarettir –

oysa sadece fark etmesi değil oraya ilk göz atışta zihninin açılması ve sığ suda, çalılıklı, otlu adacıklar arasında kıpırdamadan avlanan bu kuşun orada ne kadar lüzumsuz olduğunu algılaması en azından bilmesi ve görmesi, hatta bu kocaman, bembeyaz, görkemli hayvanın ne kadar savunmasız olduğunu da hissetmesi, derhal hissetmesi gerekirdi; çünkü lüzumsuzdu ve savunmasızdı, evet öyleydi ve hemen her zaman olduğu gibi bunlardan biri diğerini yeterince açıklıyordu, lüzumsuzluğu yüzünden savunmasızdı ve savunmasızlığı onu lüzumsuzlaştırıyordu, lüzumsuz ve savunmasız muhteşem bir kuş, işte Kamogawa'nın sığ suyunda Ooşirosagi böyle bir kuş, ama işte, kıyıdağıkların ilgilendiği yok, yayan gidenler var, bisikletler, otobüsler geçiyor, Ooşirosagi gözlerini dibinden kabarcıklar yükselen suya dikmiş kıpırdamadan duruyor, sarf ettiği kesintisiz dikkatin yoğunluğu hiç değişmiyor, dikkatin bu savunmasız ve lüzumsuz sanatçısı dikkatinin kesintisiz olduğu konusunda hiç kuşku bırakmıyor, balık mı gelecek ufak bir sürüngen mi böcek mi hiç fark etmez, hangisi olursa olsun tam gerektiği an, ne önce ne sonra, amansız ve kusursuz tek bir darbeye üstüne atılacak, şafak vakti o ağır, yavaş ve soyulmuş kanat çırpışlarıyla bir yerden gelmiş olduğu nasıl kesin ise ve karanlık çökerken yine aynı kanat çırpışlarıyla oraya geri döneceği, arkasında bir yuva olduğu da kesin yani demek oluyor ki ardında ve muhtemelen önünde de bir şey var, bir hikâyesi var, yani hayatındaki olayların akış düzeni var fakat dikkatinin, bakışının, hareketsiz duruşunun kesintisizliği Ooşirosagi için bütün bunların önemsiz olduğunu gösteriyor, bütün bunların onun için hiçbir ağırlığı yok, hepsi bir hiç –tüy, köpük, mavimsi beyazlık– onun için sadece kesintisiz dikkat var, sadece kesintisiz dikkatin ağırlığı var, onun hikâyesi bu, başka bir şey yok, sadece ve sadece bu, hareketsiz bakıştaki

bu sanat onu Ooşirosagi yapmış ve yapıyor, bu olmasaydı varoluşa katılamazdı bile, o varoluşun gerçekdışı zirvesi, bunun için buraya gönderildi ve zamanı geldiğinde geri çağrılacak.

Gagasını o mutlak hareketsizlik halinden aniden zıpkına döndürebileceğine işaret eden en ufak bir kıpırtısı bile yok, şimdiye kadarki mutlak hareketsizlik Kamogawa Nehri'nin o noktasında duranın kar gibi beyaz bir balıkçıl değil bir hiç olduğu izlenimini yaratıyor ama bu hiçlik, bu bakış, bu dikkat, bu kesintisizlik öylesine yoğun ki, topyekûn hiçlik mutlak bir güçle özdeşleşiyor, onun bu duruşunda “her şey mümkün” var, “herhangi bir zaman herhangi bir amaçla herhangi bir şey yapabilirim” var, ama onun herhangi bir zaman herhangi bir nedenle yapacağı herhangi bir şey sıradan bir altüst olma anlamına gelmeyecek, sadece sert ve anlık bir sarsıntı olacak, bu muazzam alanda, olanaklar alanında, dünyanın dengesi sarsılacak, hareketsizliğin mutlaklığı yüzünden, bu hareketsizliğin yarattığı gerginlik daha fazla artırılmayacağı için bu sonsuz dikkat birikimi bir noktada çatlayıverecek, gerçi bunun dolaysız nedeni bir balık olacak –bir amago bir kamorsuka veya bir unagi– asıl amaç da onları zıpkınlayıp bir lokmada yutarak yaşamı sürdürmek ama bu sahne artık olduğundan çok daha fazlasını gösteriyor; 3 numaralı gece otobüsündekiler, kırık dökük bir bisikletle veya Kamo kıyısında yayan gidenler ve bakar körler, hepimiz gözlerimizin önündekinin yanından geçip gidiyoruz, bu nasıl olabilir sorusuna cevabımız: çünkü alıştık, kanıksadık, sadece bir umut kaldı, zaman zaman aramızdan hiçbir nedeni olmadan tesadüfen gözü oraya kayacak birinin çıkacağı umudu, bakışları oraya kayacak ve takılacak ve bir süre gözlerini oradan ayırmayacak birinin, böylece aslında istemediği bir şeye te-

sadüfen karışmış olacak, çünkü bakacak –ve kendi bakışlarının yoğunluğunun ebedî dalgalanışında çırpınarak bakacak– ama insanın bakışlarını sürekli aynı yoğunlukla sabitlemesi imkânsızdır oysa tam da şimdi buna gerek var, lakin sürekli olarak yoğunluğun zirvesinde kalmak mümkün olmadığından tam da dikkat dalgası düştüğü sırada, başka bir deyişle dikkat dalgasının alt katında, en alt aşamasındayken zıpkın birden saplanabilir ve tesadüfen oraya bakan bir çift göz kıpırdamadan öne doğru eğilmiş, hiçbir şey yapmadan hareketsiz duran kuştan başka bir şey görmez; beynindeki o dikkat dalgasıyla bu türden bir insan bizlerden biridir belki de hiçbir zaman hiçbir şey görmez ve hayatı böyle sürüp gider, kendi yaşamına anlam verecek olayların dışında kalır ve bu yüzden hüznü, fakir, kupkuru bir yaşamı olur, acıtacak kadar yavan bir hayat, yücelikten, umuttan yoksun, risksiz, hedefsiz bir hayat – oysa 3 numaralı gece otobüsündekilerin, kırık dökük bir bisikletle ya da Kamo kıyısındaki yolda yayan gidenin tek yapması gereken orada suda ne olduğuna göz atmak, boynunu, kafasını, gagasını öne doğru uzatmış şırıldayan suyun kabarcıklı yüzeyine gözlerini dikmiş kıpırdamadan duran o kocaman beyaz kuşun orada ne yaptığına bakmaktır.

Böyle bir nehir daha yoktur dünyada, insan ilk görüşte gözlerine inanamaz, köprülerin birinde diyelim Gojo-ohaşi'de durup –eğer varsa– yanındaki mihmandarına sorar o altlarında gördüklerinin nasıl bir şey olduğunu, o geniş yatakta suyun neden böylesine daracık damarlar halinde aktığını, hem de o inanılmaz adacıkların arasından geçerek; zira insan gözüne ister inansın ister inanmasın, aslında oldukça geniş bir nehir olan Kamogawa'nın suyu o kadar az ki; alüvyonlar nehrin yatağında yüzlerce adacık oluşturmuş, sonra bu adacıklarda

ot çalı bitmiş, Kamogawa baştan aşağıya böyle irili ufaklı, dize, göğse kadar erişen üzerinde otlar çalılar bitmiş alüvyondan adacıklarla dolu, bunların arasından azıcık su akıyor, hani birazdan o da kalmayacak nehir tümüyle kuruyacakmış gibi, ne olmuş burada diye sorduğunda – eğer varsa–, yanındaki mihmandara, bir felaket mi oldu, başka bir şey mi, bu nehir neden bu kadar kurumuş? alacağı yanıt: a, ne münasebet, Kamo öyle azgın suyu olan güzel bir nehirdir ki, biraz aşağıda Şijo-ohaşi'de, hatta bazen burada da yağmur mevsimi geldiğinde suyla dolar, 1935'e kadar her yağmur mevsiminde taşarmış, yüzyıllar boyunca buna bir çözüm bulunamamış, daha *Heike Monogatari*'de bile nasıl başa çıkamadıkları yazılıdır, sonra Toyotami Hideyori nehrin düzenlenmesini emretmiş ve Suminokura Soan adında biri ile babası Ryoui başlamışlar düzenleme işlerine, hatta Ryoui Takase Kanalı'nı tamamlamış, 1894'te Biwa Kanalı çalışmaları da sona ermiş, elbette ondan sonra da olmuş taşkınlar, örneğin son olarak 1935'te o kadar büyük bir taşkın olmuş ki köprülerin neredeyse hepsi yıkılmış, çok kişi ölmüş, büyük zarar görmüş buraları, nehrin neden olduğu felaketlere karşı kesin önlemler alınmasına o zaman karar vermişler ve nehrin yatağına frenleyici taşlarla oluşturulan setler o zaman yapılmış, bu setler kuzeybatıdaki dağlardan inen güçlü selleri kırıyor, işte bunları anlatır, eğer varsa mihmandar, nitekim görülüyor, der, suyun gücünün kırıldığı, artık taşkınlar olmuyor, ölümler, felaketler bitti, burada artık sadece bu frenleyici taşlar, bu setler sistemi var, sonra da kuşlar, der mihmandar, nehrin yatağına işaret ederek Gojo-ohaşi'nin ortasından yukarısını ve aşağısını gösterir, kilometreler boyunca, Biwa Gölü tarafından gelen yığınla kuş varmış, ama aslında nereden geldiklerini o da bilmiyormuş, her türlü kuş varmış burada –Yurikamome, Kawasemi, Magamo, Onagagamo,

Hidorigamo, Mejiro, Kinkurohaji—, daha çeşit çeşit kuş, hatta su çekirgeleri de yüzerlermiş buralarda, bunların hepsini sıralar, eğer varsa mihmandar, sadece balıkçıdan söz etmez, tam da o kuştan söz etmez, çünkü artık o tarafı gösterdiğinde görmüyordur bile, o kesintisiz hareketsizliği yüzünden o kadar alışmışlardır ki bembeyazı kuşu fark etmezler bile, oysa oradadır orada değilmiş gibi görünür ama oradadır, kıpırtısız durur, tek bir tüyü olsun kımıldamaz, öne eğilip gözlerini şırıltıyla akan suya dikmiştir, Kamo'nun kar beyazı, müdavimi, şehrin ek-seni, sanatkârı, artık mevcut olmayan, görülmeyen, kimse tarafından istenmeyen sanatkâr.

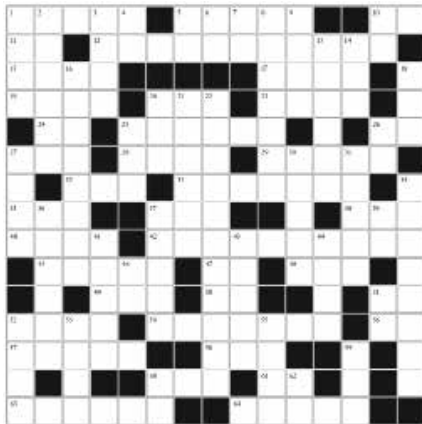
İyisi mi sen de çekil git oradan, sık otlukların arasına gir, nehrin yatağındaki o acayip otlu adacıkların biri gizlesin seni, hem otlara gömülüp orada kalsan daha iyi olur çünkü eğer yarın öbür gün çıkıp gelsen nasıl olsa seni anlayacak kimse olmayacak, sana bakacak kimse olmayacak, doğal düşmanların arasında Sen'in aslında kim olduğunu görebilecek kimse yok, iyisi mi sen de yok ol bu akşam hava kararmaya başladığında, iyisi mi gece bastırınca Sen de git diğerleriyle birlikte, ama yarın ya da öbür gün geri dönme artık, çünkü Sen'in için yarının ya da öbür günün olmaması çok daha iyi; şimdiden saklan otların arasına, yere çök, yana devril, bırak kapansın gözlerin yavaş yavaş ve öl, çünkü taşıdığın yüceliğin hiçbir anlamı yok, öl bu gece otlar arasında, yere çök, yan devril, son nefesini ver.

2

Sürgün Kraliçe

2006 sonbaharında La Nuova Via internet web sitesinin I Quiz Biblici on line'da çıkan aşağıdaki bulmacasının soldan sağa 54'ü, çözenleri 7 harflik bir karar vermeye itti.

CRUCIVERBA 21

ORIZZONTALI:

1 E sulla ... e sulla coscia porta scritto questo nome: RE DEI RE, SIGNOR DEI SIGNORI

5 Il marito di Ada e Zilla

10 Il Signore trarre i pii dalla tentazione

11 questa stagione io verrò, e Sara avrà un figliuolo

12 La legge è fatta non per il giusto,

ma per gl'iniqui e i ribelli, per gli empi e i peccatori, per gli scellerati e gl'... per i percuotitori di padre e madre

15 Poiché egli fu crocifisso per la sua debolezza; ma ... per la potenza di Dio

17 Re d'Israele

19 Perciò pure per mezzo di lui si pronunzia l' ... alla gloria di Dio, in grazia del nostro ministero

20 Una testa d'asino vi si vendeva ottanta sicli 20d'argento, e il quarto d'un ... di sterco di colombi, cinque sicli d'argento

23 Perché mille anni, agli occhi tuoi, sono come il giorno d'... quand'è passato

24 Quando sono stato in grandi pensieri dentro di ... le tue consolazioni han rallegrato l'anima mia

25 Figliuolo d'Eleazar, figliuolo d'Aaronne

26 ... amerai dunque l'Eterno, il tuo Dio, con tutto il cuore, con tutta l'anima tua e con tutte le tue forze

27 Allora l'ira di Elihu, figliuolo di Barakeel il Buzita della tribù di ... s'accese

28 Questi sono i figliuoli di Dishan: Uts e ...

29 Perciò Iddio li ha abbandonati a passioni infami: poiché le loro femmine hanno mutato l'uso naturale in quello che è contro natura; e similmente anche i maschi, lasciando l'uso naturale della donna, si sono infiammati nella loro libidine gli uni per gli altri, commettendo uomini con uomini cose ... e ricevendo in loro stessi la condegna mercede del proprio traviamiento

32 Elkana ed Anna immolarono il giovenco, e menarono il fanciullo ad ...

33 Io do alla tua progenie questo paese, dal fiume d'Egitto al gran fiume, il fiume Eufrate; i Kenei, i... i Kadnionei,

35 ... dal primo giorno toglierete ogni lievito dalle vostre case

37 Davide rimase nel deserto in luoghi forti; e se ne stette nella contrada montuosa del deserto di...

38 Or Abner, figliuolo di ... capo dell'esercito di Saul

40 Figliuoli di Tola: ... Refaia, Jeriel, Jahmai, Jbsam e Samuele

42 Fa' presto ... accordo col tuo avversario mentre sei ancora per via con lui

45 Questi tornò a Jzreel per farsi curare delle ferite che avea ricevute dai Sirì a ...

47 ... n'è di quelli che strappano dalla mammella l'orfano

48 ... la si ottiene in cambio d'oro

49 Non han più ritegno, m'umiliano, rompono ogni freno in ... presenza

50 Il mio amico m'è un grappolo di cipro delle vigne d'... -ghedi

51 La città rumorosa sarà resa deserta, la collina e la torre saran per sempre ridotte in caverne, in luogo di *spasso per gli onàgri* e di pascolo ...' greggi

52 Il suo capo è oro finissimo, le sue chiome sono cresp... come il corvo

54 La regina Vashti ha ... non solo verso il re, ma anche verso tutti i

principi e tutti i popoli che sono in tutte le province del re Assuero

56 ... dunque, figliuoli, ascoltate mi, e non vi dipartite dalle parole della mia bocca

57 Il cuore allegro rende ... il volto

58 Mahlah, Thirtsah, Hoglah, Milcah e Noah, figliuole di Tselofehad, si maritarono coi figliuoli dei loro...

60 Uno dei valorosi guerrieri al servizio del re Davide

61 Oggi tu stai per passare i confini di Moab, ...Ar

63 La moglie di Achab, re d'Israele

64 Fu giudice d'Israele per 23 anni, era della tribù d'Issacar

VERTICALI:

1 Ma quella che si dà ai piaceri, benché ... è morta

2 Sansone disse loro: 'Io vi proporrò un ...

3 Perché Iddio ... gli occhi aperti sulle vie de' mortali, e vede tutti i lor passi

4 Figliuolo di Giuda, figliuolo di Giacobbe

5 ... porte della morte ti son esse state scoperte?

6 ... solo udir parlare di me, m'hanno ubbidito

7 ... rendono male per bene; derelitta è l'anima mia

8 Gli uomini saranno ... amanti del danaro, vanagloriosi

9 O monte di Dio, o monte di Basan, o monte dalle molte ... o monte di Basan

10 ... rallegri i cieli e gioisca la terra

13 Io ho veduto gli sleali e ne ho provato ...

14 ... attento al mio grido, perché son ridotto in molto misero stato

16 Or i capi sacerdoti e gli scribi stavan là, accusandolo con ...

18 Figliuoli di Caleb figliuolo di Gefunne: ... Ela e Naam, i figliuoli d'Ela e Kenaz

20 Rimpiangete, costernati, le schiacciate d'uva di ... Hareseth!

21 Prima vi abitavano gli Emim: popolo grande, numeroso, alto di statura come gli ...

22 E non dimenticate di esercitar la ...

25 E l'Eterno gli disse: '... tu bene a irritarti così?'

26 E in quell'istante, accostatosi a Gesù, gli disse: ... saluto, Maestro!

27 Per la tribù di Beniamino: Palti, figliuolo di ...

30 Efraim ebbe per figliuola Sceera, che edificò Beth-Horon, la inferiore e la superiore, ed ... Sceera

31 Uno dei capi di Edom

34 ... notte e giorno, e non sarai sicuro della tua esistenza

36 Davide sposò anche Ahinoam di ...

37 Essa gli partorì questi figliuoli: Jeush, Scemaria e ...

Japon Tanrıçası Seiobo'nun bahçesinde üç bin yılda bir çiçeğe duran bir şeftali ağacı vardır; meyvesi ölümsüzlük getirir. László Krasznahorkai'nin 2015 Uluslararası Booker Ödüllü sıra dışı romanı *Seiobo Orada, Aşağıdaydı* kusursuzluk peşinde ölümlüler diyarına inen tanrıçanın peşine takılıyor.

Kadim bir Buda heykelinin restorasyon serüveni; atölyesini idare eden usta bir Rönesans ressamı; prova yapan bir Noh oyunu aktörü; köylülere ders veren fanatik bir barok müzik tutkunu; Japonya'nın en kutsal tapınağındaki bir ritüeli bozan turist kafilesi ve av peşinde bir balıkçı kuşu... Tematik bir bütünlük içinde bir araya gelen bu öykülerden oluşan roman ölümsüz sanat eserleri, yaratım ânı ve kadim ritüellerin peşinde içkinlik, yücelik, gelip geçicilik ve elbette hakikat gibi bugün üstü örtülen olguları irdeliyor.

"Obsesif, deha sahibi..."

James Wood, *The New Yorker*

"Krasznahorkai'nin eserlerindeki evrensellik Gogol'un *Ölü Canlar*'ıyla yarışır, çağdaş yazındaki sıradan kaygıları da misliyle aşar."

W.G. Sebald

"Kıyameti anlatan çağdaş bir usta."

Susan Sontag

"Onun o uzun ve dolaşık cümleleri beni büyütüyor; yarattığı dünya kasvetli olmasına karşın Nietzsche'nin metafizik avuntu dediği aşkınlığı hissetmemek elde değil."

Imre Kertész

#macaredebiyatı #güzellik #japonkültürü #nohoyunu
#otantik #hakikat #saplantı

